

*Довганюк А., магістрантка
кафедри управління та освітніх технологій,
спеціальність «Менеджмент»,
ОПП «Управління закладом освіти»,
Гречаник Н. І., докт. пед. наук,
професор кафедри управління
та освітніх технологій
НУБіП України, (м. Київ, Україна)*

**РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ
ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕКТИВУ ДО
ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В КРИЗОВИХ УМОВАХ**

Сучасна освітня система перебуває у стані постійних трансформацій, зумовлених як внутрішніми, так і зовнішніми викликами – соціальними, політичними, економічними, технологічними. В кризових умовах ці виклики загострюються, вимагаючи від педагогічних колективів високого рівня інноваційної готовності, адаптивності та професійної мобільності. Тому

вдосконалення процесу формування готовності педагогічного колективу до інноваційної діяльності має розглядатися не як епізодичний захід, а як стратегічно спланований управлінський процес, спрямований на підвищення потенціалу людських ресурсів та інституційної спроможності закладу освіти.

Відтак, динамічність сучасного освітнього середовища та зростання кількості зовнішніх і внутрішніх викликів зумовлюють потребу у системному підході до формування готовності педагогічного колективу до інноваційної діяльності. Такий підхід має ґрунтуватися на стратегічному управлінні змінами, розвитку професійного потенціалу працівників і створенні сприятливого організаційно-психологічного середовища. У цьому контексті доцільним є розроблення комплексу управлінсько-організаційних, психолого-педагогічних, освітньо-методичних, соціально-комунікативних та управлінсько-аналітичних рекомендацій, що сприятимуть цілісному підвищенню інноваційної готовності педагогів та інституційної спроможності закладу освіти в умовах кризових трансформацій.

Управлінсько-організаційні рекомендації.

1. Розробка цілісної стратегії інноваційного розвитку закладу освіти. Необхідно створити стратегічний документ, який окреслює бачення, місію, пріоритети та етапи впровадження інновацій. У кризовий період стратегія має бути гнучкою – здатною до швидкої корекції відповідно до змін середовища. Важливо передбачити у ній індикатори готовності колективу до інновацій та систему внутрішнього моніторингу результатів.

2. Формування інноваційно зорієнтованої управлінської культури. Керівник закладу освіти має виступати лідером змін – особистістю, яка ініціює, мотивує та координує інноваційні процеси. Його управлінська культура має ґрунтуватися на принципах партнерства, довіри, відкритості, підтримки педагогічних ініціатив. Рекомендується впровадження регулярних управлінських нарад із форматами «ідейних сесій», мозкових штурмів, стратегічних дискусій.

3. Оптимізація структури внутрішньо-шкільного управління. Доцільним є створення інноваційних рад, творчих груп, аналітичних комісій,

що забезпечують горизонтальні управлінські зв'язки. Такий підхід сприяє децентралізації управління, активізації колективної відповідальності та розвитку професійної самодіяльності педагогів.

4. Удосконалення системи внутрішнього моніторингу інноваційної готовності. Варто впровадити систему діагностичних інструментів (анкет, карт самооцінки, критеріїв оцінювання), які дозволяють відстежувати динаміку змін у професійній позиції педагогів. Результати моніторингу мають слугувати основою для прийняття управлінських рішень.

Психолого-педагогічні рекомендації.

1. Розвиток позитивної мотивації до інноваційної діяльності. У кризових умовах мотивація педагогів часто знижується через емоційне вигорання, невпевненість у майбутньому, дефіцит ресурсів. Тому управлінський вплив має бути спрямований на створення ситуацій успіху, підкріплення професійної самооцінки, визнання досягнень педагогів. Варто запроваджувати моральне й матеріальне стимулювання, внутрішні премії чи відзнаки за інноваційні напрацювання.

2. Забезпечення психологічної підтримки педагогічного колективу. Рекомендується створення у закладі освіти системи психоемоційної підтримки педагогів: проведення тренінгів стресостійкості, консультацій психолога, супервізійних зустрічей. Це сприяє підвищенню рівня емоційного благополуччя, що є важливим чинником інноваційної активності.

2. Підтримка педагогічної рефлексії. Необхідно системно впроваджувати рефлексивні практики – педагогічні ради-рефлексії, обговорення результатів експериментів, інноваційні щоденники. Рефлексивний компонент дозволяє педагогам усвідомлювати власний досвід, бачити успіхи та проблеми, коригувати власну інноваційну поведінку.

Освітньо-методичні рекомендації.

1. Організація неперервного професійного розвитку педагогів. Необхідно перейти від формального підвищення кваліфікації до гнучкої системи саморозвитку через мікрокурси, вебінари, майстер-класи, педагогічні коуч-сесії. Ефективною є модель внутрішньошкільного навчання, коли

педагоги діляться досвідом один з одним у форматі «педагогічних студій» або «лабораторій педагогічних інновацій».

2. Інтеграція цифрових технологій у професійне навчання. У кризових умовах (зокрема під час дистанційної роботи) важливо забезпечити цифрову грамотність педагогів. Рекомендується створення віртуальних середовищ обміну досвідом, хмарних баз методичних матеріалів, спільних онлайн-проектів. Це формує у педагогів цифрову компетентність як складову інноваційної готовності.

3. Підвищення науково-методичного рівня педагогічного колективу. Варто заохочувати педагогів до участі в експериментальній діяльності, написанні статей, участі у конференціях, дослідницьких проєктах. Управлінська підтримка таких ініціатив забезпечує розвиток дослідницької культури та професійної впевненості.

Соціально-комунікативні рекомендації.

1. Розвиток корпоративної культури та командної взаємодії. Ефективна інноваційна діяльність можлива лише у згуртованому колективі, де панує атмосфера взаємопідтримки. Доцільно організовувати спільні педагогічні форуми, обмінні зустрічі, спільні освітні ініціативи, що зміцнюють почуття єдності колективу.

2. Посилення партнерської взаємодії із зовнішнім освітнім середовищем. Кризові умови вимагають розширення горизонтів співпраці. Рекомендується активізувати партнерства із закладами післядипломної освіти, університетами, громадськими організаціями, ІТ-компаніями, що сприяють інноваційному розвитку.

3. Підтримка комунікаційної відкритості. Керівнику важливо впровадити систему прозорих комунікацій — внутрішніх інформаційних бюлетенів, щотижневих управлінських дайджестів, відкритих форумів і нарад. Така відкритість зміцнює довіру до адміністрації й підвищує колективну мотивацію до спільних дій.

Управлінсько-аналітичні рекомендації.

1. Упровадження системи внутрішнього аудиту інноваційної діяльності. Рекомендується проводити регулярний аудит освітніх практик для оцінювання ефективності інновацій, рівня участі педагогів, відповідності результатів стратегічним цілям закладу.

2. Розвиток системи управлінської аналітики. В умовах кризи управлінські рішення мають базуватися на даних. Варто створити єдину систему збору, аналізу та візуалізації інформації про інноваційні процеси, що дозволить прогнозувати ризики, виявляти ресурси й визначати ефективні напрями розвитку.

3. Забезпечення механізмів управлінської гнучкості. Керівництво має застосовувати адаптивне планування, гнучке делегування, ротацію ролей у командах. Це дозволяє підтримувати функціональність освітнього процесу навіть у нестабільних умовах.

Отже, вдосконалення процесу формування готовності педагогічного колективу до інноваційної діяльності в кризових умовах передбачає комплексний управлінський підхід, який поєднує стратегічне бачення, організаційну гнучкість, психологічну підтримку й безперервний професійний розвиток.

Ключовою умовою успішності виступає синергія управлінських, педагогічних і комунікативних ресурсів, що забезпечує не лише адаптацію педагогів до викликів, а й формування культури інновацій як основи життєстійкості освітньої установи.

Список використаних джерел:

1. Ткачова Н. І., Кудіна О. В. Мотивація праці педагогічних працівників. Київ : Педагогічна думка, 2021. 256 с.

2. Управління закладами освіти: теорія, історія, практика : колективна монографія / за заг. ред. О. Л. Кірдан. Умань : Візаві, 2020. 290 с.

3. Цюняк О. П. Освітнє середовище та його роль у системі професійної підготовки майбутніх магістрів початкової освіти до інноваційної діяльності : монографія. Івано-Франківськ : Супрун В.П., 2019. 467 с.

**Національний університет біоресурсів і
природокористування України
Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра управління та освітніх технологій**

МАТЕРІАЛИ

**МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«Сталий розвиток суспільства в цифрову епоху: інновації, технології,
провідництво та менеджмент в освіті»
«Sustainable Growth of Society in the Digital Era: Innovation, Technology,
Guidance and Management of Education»**

**Національний університет біоресурсів і природокористування України,
кафедра управління та освітніх технологій
AKG Global Support Services (OPC) Private Limited – Індія,
Університет Патил Відьяпіт – Індія,
Навчально-реабілітаційний заклад вищої освіти «Кам'янець-Подільський
державний інститут»,
Херсонським навчально-науковим інститутом Національного
університету кораблебудування імені адмірала Макарова,
Поліський національний університет,
кафедра комп'ютерних технологій та системного моделювання**

1 жовтня 2025 р.

Київ 2025 р.

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Internet рішенням Вченої ради гуманітарно-педагогічного факультету НУБіП України (протокол № 3 від 17.10.2025 р.)

Сталий розвиток суспільства в цифрову епоху: інновації, технології, провідництво та менеджмент в освіті / Матеріали міжнародної дистанційної науково-практичної конференції, м. Київ, 1 жовтня 2025 р. Київ : НУБіП України. 2025. 192 с.

Збірник наукових праць укладено за матеріалами Міжнародної дистанційної наукової конференції «**Сталий розвиток суспільства в цифрову епоху: інновації, технології, провідництво та менеджмент в освіті**», яка відбулась 1 жовтня 2025 року в Національному університеті біоресурсів і природокористування України. В матеріалах збірника висвітлюються сучасні тенденції подальшого розвитку освіти в Україні й світі в епоху цифровізації, розв'язання нагальних проблем у соціокультурній та соціально-гуманітарній сферах шляхом синергетичної інтеграції інновацій, управління та технологій, освітнього менеджменту та провідництва.

Тези подано в авторській редакції. Автори тез відповідають за достовірність викладеного матеріалу, за правильність цитування джерел, посилання на них та інші відомості. Передруковувати опубліковані в збірнику наукових праць матеріали дозволяється тільки за згодою авторів.

Редакційна колегія:

Савицька І.М., канд. філос. наук, доц. декан факультету (голова);

Кубіцький С. О., канд пед. наук, проф. завідувач кафедри управління та освітніх технологій;

Гречаник Н. І., д-р пед. наук, проф.

Шумілова І. Ф., д-р пед. наук, доц.;

Базелюк В.Г., канд. пед. наук, доц.

Відповідальна за випуск – Гречаник Н.І., д-р пед. наук, проф.

ISBN 973-966-8063-79-4